

Postkolonialism och poetik

Alejandro Leiva Wengers Till vår ära

ANNE HEITH, fil.dr i litteraturvetenskap. Universitetslektor vid institutionen för litteraturvetenskap och nordiska språk vid Umeå universitet. Forskar om modern skandinavisk epik.

Utifrån Alejandro Leiva Wengers bakgrund skulle det kunna vara frestande att klassificera honom som invandrar- och förortsförfattare. Han är född 1976 i Chile. Då han var nio år flyttade mamman till Sverige med barnen. Pappan stannade kvar. Familjen bosatte sig i en av Stockholms söderförorter, Vårberg. År 2001 gjorde han en lovprisad debut med novellsamlingen *Till vår ära*. Även de två yngre bröderna har uppmärksammats medialt som textskrivande hiphopare.

Det är påfallande att miljön i de flesta av debutsamlingens noveller är invandrartät stockholmsförort, att detta förhållande färgar språket och att temana har att göra med den livssituation som flytten från det gamla landet till det nya medfört. Den förortsverklighet som beskrivs i novellerna är för "medelsvensken" (vad nu det är) lika exotisk som Mikael Niemis Pajala. Liksom *Populärmusik från Vittula* ger *Till vår ära* en bild av Sverige som ett land med kulturkrockar och av svenskarna som ett heterogent folk med agonistiska intressen. Lika litet som Pajalas Fittmyrsfolk vill assimileras med "överheten" söröver vill förortens "svartskallar" bli "svennar". En intressant skillnad finns dock mellan Niemi och Leiva Wenger när det gäller spaningen efter den tid som flytt. Hos Niemi väller det förflutna fram i berättarens medvetande som en frodig skröna, medan det hos Leiva Wenger inte låter sig fångas. Kanske kan detta ses som en skillnad mellan en författare med rötter och en annan med rutter, som inte låter sig rekonstrueras.

Men det vore att reducera Alejandro Leiva Wengers debutnoveller om man bara såg dem som ett svar på böner om samtidsrealistisk prosa om det mångkulturella Sverige. Det säregna med debutsamlingen är snarare

blandningen av poetologiska drag ur en experimentell litterär tradition och postkoloniala inslag. Jag börjar med att diskutera de postkoloniala dragen.

EN POSTKOLONIAL FÖRFATTARE?

I essäboken *Andra platser* diskuterar Stefan Jonsson olika innebörder hos begreppet "postkolonial".¹ Jonsson nämner att ordet bland annat används för att beteckna diasporakulturer, dvs. litterärt och kulturellt skapande av invandrare och flyktingar som bosatt sig i I-världen, men som har sina rötter i t.ex. Latinamerika.² Utifrån denna definition skulle Leiva Wenger med sina chilenska rötter kunna ses som en postkolonial författare. Beteckningen "diaspora" med konnotationer till ett folk som lever i exil och förskingring är för övrigt särdeles träffande både med tanke på den kontext litteraturen kommit till i och med tanke på återkommande teman.

Även andra innebörder hos begreppet "postkolonial" skulle kunna användas som tolkningsram för novellerna i *Till vår ära*. I postkolonial diskurs analyseras ofta förhållandet mellan kulturer som ett maktförhållande. Olika kulturer har olika status och kulturella yttringar värderas på olika sätt. Nämnas bör att skillnaderna inte hänger samman enbart med etnicitet, utan även med kategorier som klass, ekonomi, kön och ålder.

Inte minst språkets sociala dimension aktualiseras av novellerna "Borta i tankar" och "Elixir": "idag vi lovade vi ska sluta dricka skiten och sluta jaga katter. fetarslet Marco svärde på hans morsas grav han ska brenna reseptet men jag tycker ändå synd om hans tjej för det var hans fel att hon kanske kommer dö kanske." Leiva

Wenger själv har förnekat att det är rinkebysvenska han skriver. Helt klart är dock att språket *inte* är standardsvenska och att stilen *inte* är normalprosans.

Språkvetaren Ellen Bijvoet diskuterar i tidskriften *Svenskläraren* begreppet "rinkebysvenska". I artikeln, "Rinkebysvenska är ett kompispråk", som inleds med citat ur novellen "Elixir", beskrivs rinkebysvenska som "ett kamratspråk som under de senaste tjugo åren har utvecklats bland ungdomar (både enspråkiga och två- eller flerspråkiga) i flerspråkiga storstadsmiljöer – alltså inte bara i Rinkeby utan också i andra liknande miljöer."³ Bijvoet påpekar vidare att termen "multietniskt ungdomsspråk" kan användas som samlingsbeteckning. Den här typen av ungdomsspråk är ofta en av flera varieteter som utgör en talarers svenskspråkiga repertoar.⁴ Ungdomar som använder varieteten kan göra det mycket medvetet och de kan anpassa sitt språk beroende på vilken kontext de befinner sig i.

Den främsta funktionen hos multietniskt ungdomsspråk är att markera grupp-tillhörighet och pojkar använder det mer än flickor.⁵ I det avseendet ger Leiva Wengers noveller en realistisk bild av den språkliga verkligheten i mångkulturell förort. I "Borta i tankar" och "Elixir" är det idel grabbar som har ordet. En annan funktion hos rinkebysvenskan är att den kan vara en protest mot det etablerade majoritetssamhället. Av intervjuundersökningar framkommer att:

en del av ungdomarna upplever utanförskap och en stark marginalisering; de upplever att det är omöjligt för dem att komma in i det etablerade majoritetssamhället. /.../ En inte ovanlig reaktion är då att dessa ungdomar i stället ger uttryck för en stark lojalitet med och uppvärdering av den egna förorten/stadsdelen och de nya kulturmönster (inklusive språket) som växer fram där som ett svar på detta utanförskap.⁶

Citatet ur Bijvoets artikel ovan skulle kunna ses som en sammanfattning av en central tematik i "Borta i tankar" och "Elixir". Novellerna kan ses som exempel på hur förortens diasporakultur "skriver tillbaka" i en postkolonial maktkritik. Men jag vill understryka att det inte är hela sanningen om Till vår ära. Än en gång varning för reducerande läsning.

Leiva Wengers noveller är exempel på transkulturell konst och som författare har han det dubbla seende som kommer av att ha del i två kulturer. I själva verket är det i novellernas värld inte bara en kluvenhet mellan det gamla och det nya landet, utan också som nämnts, mellan olika kulturer relaterade till etnicitet, klass, kön

och ålder. Det är alltså inte frågan om ett dubbelt seende utifrån en förankring i två skilda, stabila kulturer utan om en fragmentarisering av seende, kultur och identitet. Och här kan man göra kopplingar mellan den verklighetsupplevelse Leiva Wenger förmedlar och postkolonial teori som tar avstånd från föreställningar om etnocentrism och fundamentalism. Stefan Jonsson menar att det är denna utlöpare av postkolonialismen som med fog kan kallas en teori. Enligt teorin betraktas kulturell identitet som något relationellt, inte som något ursprungligt eller förankrat.⁷ Om det multietniska ungdomsspråket i novellerna "Borta i tankar" och "Elixir" ger en indirekt karakterisering av personerna och

Alejandro Leiva Wenger är född 1976 i Chile. Han är uppvuxen i Värberg söder om Stockholm. År 2001 gjorde han en uppmärksam debut med novellsamlingen Till vår ära.

den verklighet de lever i, ger den fragmentariserade stilen i samlingen som helhet en bild av en skiftande, relationell kulturell identitet. Den bild av jag och identitet som förmedlas i *Till vår ära* är i linje med postkolonial teoris fokusering av identitet som antiessentialistisk och föränderlig.

Efter detta nystande i termerna "postkolonial" och "postkolonialism" något om centrala motiv och temata i postkolonial litteratur.

DIASPORAFAMILJEN

På ett realistiskt, samhällsskildrande plan ger novellerna "Borta i tankar", "Elixir", "Song for My Father", "Till vår ära" och "Zaqwerotyuop" en bild av förortens diasporafamiljer. Familjerna består av "mor-sor" och söner. Fäderna lyser med sin frånvaro. I titelnovellen presenteras en grym utvecklingshistoria om en ensamstående mor som blir alltmer hjälplös, förvirrad och förstelnad i det nya landet med det främmande språket.

I "Song for My Father" är det en ung man som tänker på fadern som inte följde med då modern flyttade med barnen från Chile till Sverige. Hurdan var egentligen fadern? Varför följde han inte med till Sverige? Blev han dödad av militären eller dog han i en bilolycka? Blev han arresterad av militärer eller övergav han mamman och barnet för en annan kvinna? Novellens historia om fadern är fragmentariserad och motsägelsefull. Den unge mannen berättar olika versioner för sin flickvän som slutligen frågar: "Du hittar väl inte på allting va?" I novellen finns inget förflutet att återvända till. Det som finns är osammanhängande berättelser av oklar sanningshalt.

"Borta i tankar", "Elixir" och "Zaqve-

rotyuop" skildrar pojkarnas verklighet i segregationens Sverige. I "Borta i tankar" presenteras en parallellhandling om skilda världar. I den yttre verkligheten befinner sig berättaren i förortens kamratgäng. Medan han låter en kompis bränna honom på armen med cigaretter tills han bevisat sitt mod genom att uthärda eller "fega ur", tänker han på flickvännen Julia från en medelklassmiljö på Södermalm. I Julias familj finns materiellt välstånd och en pappa som sätter gränser. I Felipes familj finns bror och en ensamstående mamma som drömmer om att sonen ska få en bättre framtid om han går på gymnasium i innerstaden. Felipes klassresa kommer emellertid av sig då han inte kan, eller vill, anpassa sig till den nya miljön. I novellen förmedlas Felipes utanförskap i innerstadsgymnasiet: "Men där ingen snackade med mej". Felipe känner sig annorlunda och han drar sig undan allt mer, liksom mamman i "Till vår ära". Men till skillnad från mamman har Felipe en gemenskap att återvända till – förortens kompisgäng. I denna grabbkultur ägnar man sig åt maktkritik och självhävdelse genom att kasta påsar med hundskit på skolan och man bevisar sin mandom genom att uthärda fysisk smärta utan att visa tecken på svaghet. I novellen finns samma typ av kritik mot hur förorten segregeras som i hiphopens samplingar. Den kaxiga stilen till trots finns det en tragisk underton i novellens deterministiska vision.

Utifrån den benhårda segregering som strukturerar samhället (etniskt, språkligt, socialt, ekonomiskt, könsmässigt) har Felipe små möjligheter att skaffa sig det intellektuella och kulturella kapital som kan ge en plattform för en mer sofistikerad kritik av makten.

I novellerna refererar förortspojkarna

till sig själva som "svartingar" och "svartskallar". Den etniska motpolen är "svennarna". En tydlig koppling görs mellan hudfärg, hår- och ögonfärg, samt grupp-tillhörighet. Kan "svartskallar" någonsin bli "svennar"? Och om det vore möjligt att bli en "riktig svenne", skulle man vilja det? Det är frågor som tematiseras i "Elixir". Först en liten utvikning till rassegregeringens USA.

I *An American Dilemma. The Negro Problem and Modern Democracy* diskuterar Gunnar Myrdal fenomenet "passing".⁸ Det innebär att om en färgad har tillräckligt ljus hud kan hon eller han bli tagen för vit och därigenom bli behandlad som vit ("pass as a white"). I ett samhälle med rassegregation kan detta konkret innebära att man accepteras i "vita" bostadsområden, på "vita" skolor och arbetsplatser.

Åter till "Elixir". En invandrarkille får en mystisk dryck med posten. När han dricker av den börjar han förvandlas. Till sammans med några kamrater börjar han experimentera. Håret blir ljusare, ögonen blåare, skolarbetet går lättare. Pojkarna märker att de blir mer och mer som "svennar". Med hjälp av den magiska drycken skulle de kunna komma därhän att de passerade som etniska svenskar. Men liksom i "Borta i tankar" kommer förändringen av sig och den egna kulturen och bakgrunden bejakas: "sen sa marco nej jag vill inte bli för jag är stolt över att va svarting och jag sa jag med för jag är det."

I samlingens sista novell, "Zaqwertyuop", ges en kontrapunktisk pendang till skildringen av mamman som stelnar i sorg i titelnovellen och till de andra novellernas bilder av en machokultur som föraktar uttryck för svaghet. Här är det en pojke som upplever "den sorgligaste sor-

gen" och "allt det mjuka inuti alltihop". Novellen slutar med att tårarna kommer och pojken gråter i mammans armar. Mamman gråter även hon. Detta kan jämföras med slutet på "Till vår ära" där mamman blir till en stenstaty. I noveller-
nas skildring av diasporans känslomässiga verklighet ges bilder såväl av inkapslad sorg som av känslomässig förlösning, eller kanske t.o.m. upplösning.

DELARNA OCH HELHETEN

I recensioner har "Borta i tankar" och "Elixir" förutspåtts en framtid som antologinumner i ungdomsskolan. Som alltid då man väljer ut "highlights" eller "representativa" delar av ett verk skulle något gå förlorat. Novellerna i *Till vår ära* ingår i en helhet där likheter och skillnader mellan delarna är en del av kompositionen. I sin helhet består samlingen av sex noveller. Miljön i de två första och de två sista är mångkulturell förort. Karaktärerna är pojkar och mödrar i diasporafamiljer och tematiken är relaterad till migrationens konsekvenser för individens livssituation. I "Borta i tankar", "Elixir" och "Zaqwertyuop" är språket en återgivning av, eller färgat av, multietniskt ungdomsspråk. Språket, liksom personernas tankar och handlingar, ger, som nämnts, en indirekt karakterisering av miljön och karaktärerna. I centrum av samlingen finns två noveller som på ett språkligt och innehållsligt plan kontrasterar mot novellerna om periferin, i periferin: "Sakers riktiga namn" och "Song for My Father". "Sakers riktiga namn" handlar om ett ungt par i Stockholms innerstad. Liksom i novellerna om förortspojkarna har dessa ungdomar ett eget språk som bara förstås av de invigda – dem själva: "Kulås i en oja

när vi kaminerade och apagerade ljuset." osv. Funktionen hos detta språk är liksom hos det multietniska ungdomsspråket, att skapa samhörighet mellan dem som behärskar det och distans mot dem som inte tillhör språkgemenskapen. Det finns också skillnader. Det multietniska ungdomsspråket är ur ett språksociologiskt perspektiv en sociolekt. Innerstadsungdomarnas påhittade språk är ett exklusivt experiment som knappast kan betecknas som ett gruppspråk då det bara är två personer som behärskar varieteten. Liksom i fallet med det multietniska ungdomsspråket ges indirekta karakteriseringar genom språket. Förutom nybildningar förekommer i samlingen som helhet en mycket medveten blandning av stilmässigt högt och lågt: "arsle", "dissa", "truism", "vårt underbara slott", "en underbart vacker kruka", osv. Stilvariationen understryker bilden av ett samhälle där segregation råder mellan centrum och periferi, olika etniska och sociala grupper, olika kön och åldersgrupper.

De olika novellerna utgör också tematiska och motiviska kontraster. I "Song for My Father" tematiseras den frånvarande faderns närvaro hos sonen i form av motsägelsefulla berättelser. Sonens pålitlighet som berättare ifrågasätts av flickvännen som får ta del av de olika versionerna. Leker sonen, berättaren, i själva verket med alternativa historier som förmedlas till flickvännen? På den punkten är texten öppen för olika tolkningar. "Song for My Father" följs av titelnovellen "Till vår ära". I den tematiseras hur den fysiskt närvarande modern blir alltmer psykiskt plågad och vilsen. Den frånvarande fadern går förlorad i berättelser man inte kan lita på och den närvarande modern stelnar till en staty. Sönerna fostras i kamratgängets machokultur till hårdingar som gör allt

för att inte visa tecken på svaghet. Detta är bilden av sönernas fostran som ges i de två första novellerna "Borta i tankar" och "Elixir". En kontrapunktisk motbild ges i den sista novellens, "Zaqwertuops", skildring av pojken som inte kan kontrollera "sorgen som tog över" och "det vackra och det mjuka". En förändring har inträffat från de två första novellerna till den sista, då gestaltning av kamp för att bli hård och förakt för svaghet har avlösts av skildring av känslomässig förlösning, alternativt upplösning.

MOTIVISKA RÖRELSER

Etymologiskt har ordet "motiv" med rörelse att göra. Medeltidslatinets "motivus" kan översättas med "passande för rörelse", eller "rörlig". Utmärkande för symboliska eller allegoriska motiv är att de byggs upp av igenkännliga föremål eller gestalter. Inom litteraturforskningen kan termen användas för att beteckna ett mönster, ett schema eller ett ämne för en situation eller handling som går att känna igen från ett textställe till ett annat.⁹

En poäng med att läsa novellerna i Till vår ära som delar i en totalitet är att man kan uppmärksamma just motiviska rörelser i helheten. I novellen "Elixir" t.ex. spelar kattdjuret en central roll. Den magiska dryck som förvandlar "svartingar" till "svennar" består bl.a. av krossade kattögon. En del av handlingen utgörs av att pojkarna fångar in en tamkatt för att få tag på de ingredienser som behövs för att framställa elixiret. I "Song for My Father" återkommer katten, men nu inte som motiv med bokstavlig betydelse. Flickvännen kallar sin pojkvän för "kissekatt", "kissemisse", "min lilla katt" etc. och det "mjauas" lekfullt i sängen där paret gnab-

bas. Ytterligare en förskjutning sker i "Till vår ära" där motivet är symboliskt. Berättarinstansen i novellen, "vi", framstår som en skock ondskefulla kattdjur som leker med den hjälplösa mamman. De gnider tassarna, spinner, sätter "för evigt huggtänderna i hennes panna" och när ögonblicket är inne anfaller de henne från alla håll och kanter. Här är motivet renodlat symboliskt då något abstrakt – mammans svårigheter, osäkerhet och ångest – gestaltas konkret i form av ondskefulla rovdjur som lurpassar på henne.

I novellerna reflekteras kattens skiftande symbolvärden. I bondesamhället var tamkatten ett nyttodjur som höll efter råttor och möss. Men kattdjuret har även tillskrivits övernaturliga krafter, såväl onda som goda. Inte minst i folktron har katten i egenskap av häxans följeslagare setts som en magisk varelse. I dagens urbaniserade miljöer har kattens roll förändrats till sällskapsdjurets. Effekten av de skiftande symbolvärdena blir mångtydighet och variation. Hjälplös tamkatt som blir offer för groteskt brutal behandling, övergår till potentiellt fabulerande kissemiss. Motivet återkommer i "Till vår ära" i form av en skock grymma rovdjur. I den kontrapunktiska kompositionen följs sats av variation och därefter av motsats.

MAGISK REALISM, EXPERIMENTETS TRADITION, POETOLOGISK METAREFLEKTION

Som väl har framgått finns det magiska inslag i Leiva Wengers skildring av multikulturell förort. Likheter finns med den latinamerikanska magiska realismens blandning av fantasi och verklighet. Novellerna innehåller även grepp i linje med en modernistisk experimentell tradition.

Ett av Marinettis och de italienska futuristernas projekt i början av 1900-talet var att med språkets hjälp krossa en gammal världsbild och det språk som bar upp den. Man ville skildra verkligheten som en process med olika samtidiga skeenden. Detta skulle åstadkommas med hjälp av ord i frihet, *parole in libertà*, och samtidigt, *simultaneità*.

Till skillnad från de aktivistiska futuristerna i Italien, var de ryska formalisterna utpräglade teoretiskt orienterade i lanseringen av en ny estetik. Sklovskijs diskussion av främmandegöringens ("ostraneniye") betydelse för att förlänga perceptionen, och därigenom öppna för ett nytt seende, i den kända uppsatsen "Konsten som grepp" från 1917, kom att bli en av grundbultarna i en modernistisk estetik inriktad på formexperiment. En aspekt av skildringen av samtida förlopp och bruk av ord i frihet är att de fungerar som främmandegöringar i förhållande till ett mer konventionellt språkbruk.

Att i ordkonst gestalta samtida förlopp är en utmaning för vilken experimentell författare som helst. I novellen "Borta i tankar" tar sig Leiva Wenger an uppgiften genom att bitvis väva samman två skeenden genom att skildra dem på varannan rad. Typografiskt skiljs förloppen genom att varannan rad är skriven med majuskler och varannan med minuskler. Greppet är iögonenfallande, inte minst beroende på det läsmotstånd det ger upphov till. Med hänvisning till Sklovskij skulle man kunna säga att läsarens perception härigenom förlängs. En annan sak är att Leiva Wenger kan skriva så för att gestalta samtidighet och skeende, men som läsare kan man naturligtvis inte avläsa de två förloppen samtidigt.

I Till vår ära förekommer neologismer, stilvariation och typografisk främmande-

göring på ordnivå. I avslutningen på titelnovellen har slutorden frigjorts från meningarna mellan vänster- och högermarginalen genom att spridas ut på sidan. Greppet att åstadkomma visuella effekter genom arrangemang av bokstäver och ord är på intet sätt nytt. Det förekommer redan i Sklovskijs favorit *Tristram Shandy*, som skrevs av Laurence Sterne på 1700-talet.

Ett annat litterärt grepp är allusionstekniken. I novellen "Elixir" är det stili-

stiska glappet påfallande mellan titeln och språket i novellen. Stilskillnaden fungerar som en främmandegöring genom att uppmärksamheten fästs vid *hur* Leiva Wenger använder språket. Ordet "elixir" är intressant i detta sammanhang. Hos den litteraturhistoriskt bevandrade läsaren aktiveras E.T.A. Hoffmanns *Djävulselixiret*. Leiva Wengers val av titel fungerar mot den fonden som en allusion som parodierar skräckromanen. Närmare bestämt Djävulselixirets tematisering av ondskans

möjlighet att fördärva jaget. Värt att notera är att pojkarna slutar dricka av elixiret för att de inte vill bli "svennar". En humoristisk blinkning åt Hoffmann och läsaren?

Även elixirets roll inom alkemin är intressant som bakgrund för tolkning. Den magiska, mysticistiska alkemin inbegriper tron på att det går att omvandla oädla metaller till guld och silver. Transmutationen åstadkoms bl.a. genom tillsats av ett *elixir*. Även mot denna tolkningsbakgrund framstår novellens förvandlingsmotiv som parodisk, då det utgörs av pojkarnas frivilligt avbrutna transmutation till "svennar".

En annan intertext som kan aktualiseras av förvandlingsmotivet som en alkemisk process är Rimbauds metadikt "Alchimie du verbe", "Språkets [eller ordets] alkemi": "La vieillesse poétique avait une bonne part dans mon alchimie du verbe"/"Gammal förlegad diktkonst hade stor del i min språkalkemi."¹⁰ Utifrån en allusionsteknik som inbegriper anspelningar på tidigare författarskap och återbruk av grepp ur t.ex. en modernistisk repertoar finns onekligen en koppling mellan Leiva Wengers poetologiska praxis och den litterära traditionen. Men noteras bör att det finns skillnader mellan Rimbauds och Leiva Wengers poetik. Leiva Wengers texter innehåller magiska inslag och realism. Ett viktigt drag är skildringen av yttre och inre verklighet i förortssverige. Rimbaud däremot, i pläderingen för en radikal desorganisation av sinnena som metod för skapande, klipper drastiskt banden med en yttre verklighet.

Litteratur som leder läsarens uppmärksamhet till *hur* verket är skrivet är exempel på metafiction. Andra grepp som utmärker metafiction är anspelningar på andra verk, samt på skrivandet och till-

komstprocessen. Samtliga dessa grepp finns i *Till vår ära*. Utifrån detta kan samlingen ses som metafiction med inslag av postmodernistisk parodi. Linda Hutcheon har beskrivit postmodernistisk parodi som ett återbruk av grepp och verk-ningsmedel från tidigare litteratur.¹¹ Men än en gång, detta är inte hela sanningen. I rörligheten och förflyttningen mellan olika stilar, intertexter och kontexter framstår Alejandro Leiva Wengers text som en hybrid av multietnisk förortskultur, återbruk av modernistiska och postmodernistiska verk-ningsmedel, poetologisk reflektion och postkolonial maktkritik.

FOLKHEMSVISIONENS KOLLAPS

Som ett led i läsningen av *Till vår ära* ska jag avslutningsvis formulera ett tema. En huvudidé som ligger till grund för såväl *hur* novellerna är skrivna, som samlingens komposition och variation av motiv, är att Sverige är ett etniskt, socialt, köns- och åldersmässigt segregerat samhälle. Sociologen Håkan Thörn har i boken *Globaliseringens dimensioner* beskrivit sambandet mellan kultur och maktutövning.¹² Enligt Thörn är det viktigt för maktutövare att ha kontroll över koder och symboler. Eftersom alla människor inte har del i den kultur som möjliggör påverkan och maktutövning blir detta en demokratifråga. Leiva Wenger själv visar i *Till vår ära* att han behärskar koder som finns inbakade i en litteraturhistorisk diskurs. I skildringen av ett segregerat Sverige visar han också att det finns marginaliserade grupper utan reella möjligheter att påverka. Vad säger det om delaktighet och demokrati, om den strategi som används för att framföra det man tycker och känner, går ut på att

kasta påsar med hundskit på skolan? Vad säger det om folkhemstankens förverkligande om ensamstående mödrar förvandlas till stenstatyer i förorterna? Det Leiva Wenger ger en bild av är till syvende och sist folkhemsvisionens kollaps i 2000-talets Sverige.

NOTER

- ¹ Jonsson Stefan, *Andra platser. En essä om kulturell identitet*, Stockholm 1995.
- ² Jonsson s. 124.
- ³ Bijvoet Ellen, "Rinkebysvenska är ett kompispråk", *Svenskläraren* 1:2003, s. 16.
- ⁴ Bijvoet s. 17.
- ⁵ Ibid.
- ⁶ Ibid.
- ⁷ Jonsson s. 127.
- ⁸ Myrdal Gunnar, *An American Dilemma. The Negro Problem and Democracy* (1944), New York och London 1962, s. 683.
- ⁹ Denna standardefinition av "motiv" återfinns i NE.
- ¹⁰ Dikten ingår i *Délires*.
- ¹¹ Hutcheon Linda, *A Theory of Parody. The Teachings of Twentieth-Century Art Forms*, New York 1985, samt av samma författare, *A Poetics of*

Postmodernism. History, Theory, Fiction New York och London 1988.

- ¹² Thörn Håkan, *Globaliseringens dimensioner. Nationalstat, världssamhälle, demokrati och sociala rörelser*, Stockholm 2002.

SUMMARY

Postcolonialism and Poetics

Alejandro Leiva Wenger was born in Chile in 1976. When he was nine years old his mother emigrated to Sweden with Alejandro and his younger brother. Their father remained in Chile. The family settled in a multicultural suburb south of Stockholm. In 2001 Alejandro Leiva Wenger's first collection of short stories entitled *In our honour* was published. The stories provide a combination of poetological features of an experimental literary tradition and postcolonial themes. The stories are examples of contemporary realist prose portraying life in multicultural Sweden. In some of the stories this is reflected by the use of multi-ethnic youth language. Twentyfirst-century Sweden is portrayed as a society where the vision of the Swedish welfare state has collapsed. In this contemporary world ethnic, class, gender and age differences are at work in processes of segregation and marginalization.